

„Tööandja vastutus, näited rikkumistega
kaasnenud juhtumite kohta“.

14.11.2012

Priit Siitan

Tallinna Tehnikakõrgkooli transporditeaduskonna dekaan

Õppeaine “Tööõigus, tervishoid ja tööohutus” lektor

priits@tktk.ee

ILO – Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni
põhiseisukohad:

- Tööandja põhikohustus on tagada ohutu ja tervislik töökeskkond;
- Töötaja põhiõigus on teada, millises töökeskkonnas ta töötab ja töötajal on õigus nõuda ohutut ja tervislikku töökeskkonda.

**Tööandja kohustused on sätestatud TTOS § 13 lg (1):
Põhikohustused tööõnnetuste ja kutsehaiguste
ennetamiseks:**

- Sisekontroll
- Riskianalüüs
- Tegevuskava
- Töötajate teavitus
- Tervisekahjustuste vältimiseks abinõude rakendamine
- Tervisekontrollid
- Isikukaitsevahendite andmine
- Juhendamine ja väljaõpe
- Ohutusjuhendite koostamine

**Tööandja vastutus töötaja tervisele
tekitatud kahju eest. Kohtupraktika**

- Tööõnnetustest ja kutsehaigustest põhjustatud kahjusid hüvitatakse alates 01. jaanuar 2006.a. üksnes Võlaõigusseaduse alusel.
- Töötajal on õigus saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist võlaõigusseaduses sätestatud ulatuses (TTOS);

Vastutusest vabanemine

- Organisatsioon vabastatakse kahju hüvitamisest, kui ta tõestab, et vigastus või muu tervisekahjustus ei tekkinud tema süü läbi.
- Dokumentaalsed tõendid TTOS-ist tulenevate tööandja kohustuste täitmise tõendamiseks

Organisatsiooni süü tõenditeks võivad olla:

- Tööõnnetuse või kutsehaigestumise raport;
- kohtuotsus ning prokuröri, juurdlusorgani või eeluurimise määrus;
- Tööinspektori kontrolli ja järelevalvet teostavate ametiisikute arvamus tervisekahjustuse põhjuste kohta;
- meditsiiniline otsus kutsehaiguse kohta;
- otsus süüdiolevatele isikutele väärteo menetlemisel trahvide määramise kohta;
- Tööandja poolt oma töötajate karistamine
- muud dokumendid ja tunnistajaütlused.

Kahju hüvitamine

- Kahju hüvitamine seisneb kannatanule rahasummade väljamaksmises sissetuleku (või selle osa) ulatuses, millest ta jäi ilma töövõime kaotuse või selle alanemise tagajärjel.
- Kohtupraktika: kuigi tööõnnetuses oli vähemalt osaliselt vastutav tööandja ja ei tekkinud kahjustatud isikul kahju (tulude kaotust), siis kahju hüvitamist ei toimu.

Tõendamine

Töötaja (kannatanu, hageja) peab tõendama:

- temal tekkinud kahju;
- tööandja (kostja) tegevuse õigusvastasuse;
- põhjusliku seose tekkinud kahju ja õigusvastase tegevuse vahel.

Töötaja ei pea tõendama kahju tekitaja süüd, seda eeldatakse, st. tööandja vabaneb vastutusest, s.o. kahju hüvitamise kohustusest, kui tõendab, et ta ei ole kahju tekitamises süüdi.

Kahju koosseis ehk hüvitamisele kuuluvad VÕS §128 järgi:

- tervise kahjustamisest tekkinud, sh vajaduste suurenemisest tekkinud kulud;
- töövõimetuselt tekkinud, sh sissetulekute vähenemisest ja edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju;
- mittevaraline kahju (hõlmab eelkõige kannatanu füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi). Mittevaralise kahju hüvitamiseks tuleb maksta mõistlik summa.

Mittevaraline kahju, kohtupraktika:

- kerged tööõnnetused 10000-30000 krooni
- rasked tööõnnetused 100 000 – 300 000 krooni

Omavastutus

- Kui kahju tekkimisele aitas kaasa kannatanu tahtlus või raske ettevaatamatus, vähendatakse kahjuhüvitist ulatuses, milles kahju tekkimist soodustas kannatanu.

(rakendatakse nii kahju hüvitamise kui ka mittevaralise kahju nõuetes)

Kohtulahendid

- Töötaja sai ehitusel platvormil töötades surma: platvorm kukkus alla.
Töötajat ei juhendatud. Tööandja väitis, et juhendamine tehti suuliselt.
Tööandja ei suutnud tõendada töötajatele isikukaitsevahendite väljastamist. Tööandja kaotas kohtuprotsessi.
Kohus ei rahuldanud mittevahalise kahju nõuet.

Kohtulahendid

- Töötaja sai seadme peal töötades raskelt vigastada: käsi jäi seadme vahele ja töötaja kaotas näpuotsad.
Töötajat oli korrektselt juhendatud erinevatel seadmetel töötamiseks, välja arvatud seadme osas, kus juhtus tööõnnetus.

Kohus rahuldab mittevahalise kahju nõude ja mõistis tööandjalt mittevahalise kahju hüvitamist summas 250 000 krooni.

Kohtulahendid

- Töötajale lendas haamriga tagudes metallikild silma, mille tagajärjel kaotas silma.

Kohtus selgus tunnistajate abiga:

- kaitseprillide jagamine töötajatele toimus pärast tööõnnetust;
- juhendamine oli formaalne, "allkirjade kogumine"
- igapäevast sisekontrolli ei toimunud

Kohtulahendid

- Töötajajäi langeva puu alla ja kaotas tööõnnetuse tagajärjel täielikult töövõime. Töötaja oli juhendatud, kuid kuna oli tegemata riskianalüüs, selle alusel polnud koostatud tegevuskava ning ei toiminud järelevalve ohutusnõuetest kinnipidamise üle, oli kohtuotsuse põhjal tegemist segasüüga 50%-50%.

Kohtulahendid

- Töötaja jäi traktorit väljaspool kabiini käivitades liikumahakanud traktori alla ja hukkus. Põhjus: töötaja ei veendunud, kas käigukang on neutraalasendis.

Kohtus selgus, et töötajat juhendati peale surma. Allkiri võltsiti ja juhendamise kuupäevaks märgiti aeg enne surmajuhtumit

Kohtuotsuse põhjal tegemist segasüüga 50%-50%, kuna traktoristiks õppimise kursustel pöörati kindlasti tähelepanu ka ohutuse küsimustele.

Kuidas pääseda vastutusest?

- Täitke korrektselt TTOS-ist tulenevaid kohustusi; ("paratamatu bürokraatia")
- Kindlustage oma *vastutust töötaja tervisele tekitatud kahju eest*
- Kindlustage oma seljatagust juhendite nõuete rikkujate vastu
- Teostage töötajate juhendamist korrektselt ja korrektselt koostatud juhendite alusel
- Olge järjepidev ohutusnõuetest kinnipidamise nõudmisel

TÄNAN!

KÜSIMUSED?